

PRESS CLIPPING

Memorijalni skup u Herceg Novom povodom 27 godina od ratnog zločina Deportacija izbjeglica

25.5.2019. godine

ŠTAMPANI MEDIJI:

1. Nezavisni dnevnik "**Vijesti**" (Broj 7589, nedjelja, 26. maj 2019.)

"Zločin bez kazne i nakon 27 godina/U Herceg Novom obilježena godišnjica deportacije bosanskih izbjeglica", strana 6.

2. Dnevne novine "**Dan**" (Broj 7303, nedjelja, 26. maj 2019.)

"Pravda nije zadovoljena/Rodbina deportovanih Bošnjaka i NVO prozvali nadležne", strana 8.

3. Dnevni list "**Pobjeda**" (Broj 19177, nedjelja, 26. maj 2019.)

"Obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore: Bez dana sjećanja i spomen obilježja za žrtve", strana 6.

PORTALI:

1. Portal Vijesti

U NOVOM SE OKUPILI PREŽIVJELI, RODBINA, NVO...

27 godina od deportacije državljana BiH: Nijedna inicijativa nije prihvaćena

Od Skupštine Crne Gore zahtjevano je da se proglašeni Dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu

Ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi danas su se okupili preživjeli i rodbina, predstavnici nevladinog sektora i rijetki građani kako bi obilježili 27 godina od kako je u Crnoj Gori izvršen ratni zločin protiv izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, poznat kao "Deportacija izbjeglica".

“Ovaj ratni zločin prema svim pravilima međunarodnog prava, Crna Gora joiš uvijek nije smogla snage da prepozna. Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime grđana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije ove države zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbjedi ktrivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse, žrtve zaslužuju”, kazala je Tea Gorjanc Prelević, predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA).

Ona je podsjetila da su 2010 godine kada su se prvi put organizovali memorijalno okupljanje u Herceg Novom, zajedno sa porodicama žrtava, zadržali da se ispred CB u Herceg Novom podigne spome obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna.

Od Skupštine Crne Gore zahtjevano je da se proglasi Dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

Od svega država je samo obezbjedila naknadu štete za najveći broj porodica žrtava deportacije.

“Mi zahtjevamo da se taj ratni zločin tako i nazove, ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način Da spriječimo da se išta slično više pčonovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Sadik Dermirović iz Trebinja jedna od žrtava i rijetki preživjeli deportacije 1991. godine, danas je prvi put nakon 27 godina došao u Herceg Novi da bi prisustvovao memorijalnom okupljanju.

U emotivnom obraćanju Demirović je kazao da je sada prvi put “smogao snagu da dođe u Herceg Novi”.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina, bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulicinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumске prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, prisjetio se Demirović.

On je sa tom grupom, autobusima prebačen u logor u Foči koji su držale snage Radovana Karadžića gdje su deportovani mučeni i ubijani. Njegova supruga i rodbina su sakupili život

“Ovdje sam ispred drugova koji nisu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje I nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Nadžiba Bajrović supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob, jedina je koja je ostala da živi u Herceg Novom, u Bijeloj i koja svake godine dolazi na memorijalno okupljanje.

“Ovo je jedino mjesto na kome mogu iskazati svoju bol i nezadovoljstvo i uputiti kritike na više adresa za ovaj zločin. Pozivam sve institucije: predsjednika države, Vlade, Skupštine, sudstva, Državnog tužilaštva, policije da se uključe u rasvjetljavanje ovbrog zločina, a one koji su krivi privedu pravdi i zaslužene kazne”, poručila je Bajrović.

Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Pozvala je predstavnike EU i ambasada da se uključe u rasvjetljavanje zločina, navodeći da je razočarana njihovim dosadašnjim (ne) djelovanjem.

Vido Drašković iz Liberalne partije je kazao da bol porodica žrtava mala u poređenju sa sramotom onih koji su odgovorni za zločin.

Memorijalno okupljanje organizovali su NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA).

Izvor: <https://www.vijesti.me/vijesti/drustvo/27-godina-od-deportacije-drzavljana-bih-nijedna-inicijativa-nije-prihvacena>

2. Portal Volim Podgoricu

27 godina od deportacije: Nijedna inicijativa nije prihvaćena

Ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi danas su se okupili preživjeli i rodbina, predstavnici nevladinog sektora i rijetki građani kako bi obilježili 27 godina od kako je u Crnoj Gori izvršen ratni zločin protiv izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, poznat kao “Deportacija izbjeglica”.

“Ovaj ratni zločin prema svim pravilima međunarodnog prava, Crna Gora joiš uvijek nije smogla snage da prepozna. Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina I da u ime grđana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije ove države zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima I da smogne snage da obezbjedi ktrivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce , kao I memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse, žrtve zaslužuju”, kazala je Tea Gorjanc Prelević, predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA).

Ona je podsjetila da su 2010 godine kada su se prvi put organizovali memorijalno okupljanje u Herceg Novom, zajedno sa porodicama žrtava, zadržili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spome obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna.

Od Skupštine Crne Gore zahtjevano je da se proglasi Dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

Od svega država je samo obezbjedila naknadu štete za najveći broj porodica žrtava deportacije.

“Mi zahtjevamo da se taj ratni zločin tako i nazove, ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način Da spriječimo da se išta slično više pčonovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Sadik Dermirović iz Trebinja jedna od žrtava i rijetki preživjeli deportacije 1991. godine, danas je prvi put nakon 27 godina došao u Herceg Novi da bi prisustvovao memorijalnom okupljanju.

U emotivnom obraćanju Demirović je kazao da je sada prvi put “smogao snagu da dođe u Herceg Novi”.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina, bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulicinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumske prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, prisjetio se Demirović.

On je sa tom grupom, autobusima prebačen u logor u Foči koji su držale snage Radovana Karadžića gdje su deportovani mučeni i ubijani. Njegova supruga i rodbina su sakupili život

“Ovdje sam ispred drugova koji nisu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje I nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Nadžiba Bajrović supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob, jedina je koja je ostala da živi u Herceg Novom, u Bijeloj i koja svake godine dolazi na memorijalno okupljanje.

“Ovo je jedino mjesto na kome mogu iskazati svoju bol i nezadovoljstvo i uputiti kritike na više adresa za ovaj zločin. Pozivam sve institucije: predsjednika države, Vlade, Skupštine, sudstva, Državnog tužilaštva, policije da se uključe u rasvjetljavanje ovbrog zločina, a one koji su krivi privedu pravdi i zaslužene kazne”, poručila je Bajrović.

Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Pozvala je predstavnike EU i ambasada da se uključe u rasvjetljavanje zločina, navodeći da je razočarana njihovim dosadašnjim (ne) djelovanjem.

Vido Drašković iz Liberalne partije je kazao da bol porodica žrtava mala u poređenju sa sramotom onih koji su odgovorni za zločin.

Memorijalno okupljanje organizovali su NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA.

Izvor: <https://volimpodgoricu.me/2019/05/25/27-godina-od-deportacije-nijedna-inicijativa-nije-prihvacena/>

H.Novi – ni 27 godina poslije deportacije bosanskih izbjeglica CG nije prepoznala ratni zločin

Ispred zgrade Centra bezbjednosti – Herceg Novi, u subotu je obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore.

Memorijalno okupljanje već devet godina organizuju NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje (ANIMA), piše Pobjeda.

Predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) Tea Gorjanc Prelević kazala je da Crna Gora još nije smogla snage da prepozna taj, prema svim pravilima međunarodnog prava, ratni zločin.

“Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime građana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Ona je podsjetila da su 2010. godine zatražili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spomen obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna. Od Skupštine Crne Gore zahtijevano je da se proglasi dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

“Mi zahtijevamo da se taj ratni zločin tako i nazove ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način da spriječimo da se išta slično više ponovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Prvi put nakon 27 godina u Herceg Novi je došao Sadik Demirović iz Trebinja, koji je preživio deportaciju 1992. godine.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulcinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumске prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, kazao je Demirović u emotivnom obraćanju na memorijalnom skupu.

On je sa ostalim uhapšenim prebačen autobusima u logor u Foči gdje su mučeni i ubijani. Oslobođen je tako što su za njegov život supruga i rodbina platili otkup.

“Ovdje sam ispred drugova koji nijesu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje i nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Svake godine, uključujući i ovu, memorijalnom okupljanju prisustvovala je i Nedžiba Bajrović, supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob. Ona je kazala da njen suprug u

Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Okupljanju u Herceg Novom prisustvovao je i Vido Drašković iz Liberalne partije.

Izvor: <https://www.bokanews.me/featured/h-novi-ni-27-godina-poslije-deportacije-bosanskih-izbjeglica-cg-nije-prepoznala-ratni-zlocin/>

4. Portal *Standard.co.me*

Ni poslije 27 godina od deportacije državljana BiH, Crna Gora nije prepoznala ratni zločin

Juče je u Herceg Novom ispred zgrade Centra bezbjednosti obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore. Memorijalno okupljanje već devet godina organizuju NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje (ANIMA), piše Pobjeda.

Predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) **Tea Gorjanc Prelević** kazala je da Crna Gora još nije smogla snage da prepozna taj, prema svim pravilima međunarodnog prava, ratni zločin.

“Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime građana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Ona je podsjetila da su 2010. godine zatražili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spomen obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna. Od Skupštine Crne Gore zahtijevano je da se proglasi dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

“Mi zahtijevamo da se taj ratni zločin tako i nazove ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način da spriječimo da se išta slično više ponovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Prvi put nakon 27 godina u Herceg Novi je došao Sadik Demirović iz Trebinja, koji je preživio deportaciju 1992. godine.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plaćući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulcinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumske prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, kazao je Demirović u emotivnom obraćanju na memorijalnom skupu.

On je sa ostalim uhapšenim prebačen autobusima u logor u Foči gdje su mučeni i ubijani. Oslobođen je tako što su za njegov život supruga i rodbina platili otkup.

“Ovdje sam ispred drugova koji nijesu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje i nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Svake godine, uključujući i ovu, memorijalnom okupljanju prisustvovala je i **Nedžiba Bajrović**, supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob. Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Okupljanju u Herceg Novom prisustvovao je i **Vido Drašković** iz Liberalne partije.

Izvor: <http://standard.co.me/index.php/drustvo/item/49810-u-herceg-novom-obiljezeno-27-godina-od-deportacije-bosanskih-izbjeglica-iz-crne-gore>

5. Portal RTCG

Obilježeno 27 godina od deportacije izbjeglica iz BiH

Ispred centra bezbjednosti Herceg Novi obilježeno je 27 godina od deportacije 60-ak izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, uglavnom muslimana. Nevladine organizacije već deset godina organizuju memorijalno okupljanje na mjestu odakle su stradali protjerani, i gdje su uzalud inicirali podizanje spomen obilježja.

*** Na portalu postoji i video snimak sa okupljanja

Izvor: <http://www.rtcg.me/vijesti/drustvo/241696/obiljezeno-27-godina-od-deportacije-izbjeglica-iz-bih.html>

6. Portal PCNEN www.pcnen.com

Proteklo 27 godina od ratnog zločina deportacije izbjeglica iz BiH

Deseti put zaredom, ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novi biće danas organizovano memorijalno okupljanje kojim se podsjeća na ratni zločin protiv izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, poznat kao “Deportacija izbjeglica”. Odatle je većina žrtava 25. i 27. maja 1992. godine organizovano deportovana u smrt.

NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA organizuju memorijalno okupljanje.

“Pozivamo vas da nam se pridružite u obilježavanju ove tužne godišnjice. Dođite da se zajedno prisjetimo žrtava i njihovih porodica koje su utočište od rata potražile u Crnoj Gori, a koje su bile iznevjerene na najstrašnji način. Dođite da pokažemo da taj zločin osuđujemo, da očekujemo kažnjavanje odgovornih, da se ponovo založimo za podizanje spomenika žrtvama i proglašenje dana sjećanja, i tako pokušamo da obezbijedimo da se ratni zločini više ne ponove”, poručili su organizatori.

Oni su najavili da će danas, po prvi put, na memorijalnom okupljanju biti i jedan od nekolicine preživjelih žrtava deportacije 25. maja 1992, koji je uspio da se spasi iz logora u Foči.

Organizatori skupa podsjećaju na to da je crnogorska policija u maju 1992. “nezakonito uhapsila najmanje 66 civila starosti od 18 do 66 godina, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata koji je već buktao u Bosni i Hercegovini” i “kao taoce” ih predala paravojnim snagama bosanskih Srba “da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika”. “O ovoj činjenici svjedoče pisana dokumenta”, podsjećaju organizatori sutrašnjem memorijalnom okupljanju.

“Svi izručeni iz Herceg-Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni, dok je druga grupa 25. maja 1992. upućena u koncentracioni logor u Foču (KPD), i od njih je samo nekolicina preživjela. Još uvijek nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg-Novog 27. maja 1992. godine, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali”, navode organizatori skupa.

U najavi skupa se, dalje, navodi:

“Žrtve ovog zločina su nesporne, Crna Gora je njihovim porodicama posle četvorogodišnjeg suđenja na osnovu poravnjanja platila naknadu štete zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica. Da su nezakonito uhapšeni i izručeni kao taoći utvrđeno je i pravosnažnom krivičnom presudom u Crnoj Gori, kao i presudom Haškog tribunala u predmetu Krnojelac (upravnik logora u Foči).

Međutim, sporno je to što sudovi u Crnoj Gori nisu smogli snage da prepoznaju ratni zločin i da ga kazne. Presudom Višeg suda u Podgorici (pravosnažna od 17. maja 2013, kada ju je potvrdio Apelacioni sud Crne Gore) devetorica optuženih bivših službenika policije, MUP-a i Državne bezbjednosti oslobođeni su optužbe za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, jer navodno nisu imali status ‘pripadnika strane u sukobu u BiH’, pa čak ni onih ‘koji su bili u službi strane u sukobu u BiH’, a koji im je prema pogrešnom tumačenju crnogorskih sudova navodno bio neophodan da bi se moglo smatrati da su izvršili ratni zločin.

Naknadno je ekspert Evropske unije, italijanski tužilac i međunarodni sudija Maurizio Salustro, u svom izvještaju o procesuiranju ratnih zločina u Crnoj Gori istakao da je takvo tumačenje pogrešno, nepoznato u međunarodnom humanitarnom pravu i praksi. Grupa majki, ćerki i sestara stradalih žrtava je podnijela predstavku Evropskom sudu za ljudska prava zbog toga što Crna Gora nije obezbijedila krivičnu pravdu u ovom slučaju i poštovala ljudsko pravo na život i zabranu mučenja“.

HRA, CGO i ANIMA i predsjednik Savjeta za građansku kontrolu rada policije Aleksandar Saša Zeković su, prije osam godina, uputili tri inicijative od kojih nijedna ije do danas prihvaćena.

Inicijative su bile: da se proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica 1992; da se podigne spomen obilježje žrtvama deportacije izbjeglica 1992. godine ispred objekta Uprave policije u Herceg Novom, podržavajući tako i želju porodica deportovanih žrtava; da crnogorska policija uputi izvinjenje zbog nezakonitog postupanja prilikom hapšenja i izručivanja izbjeglica njima neprijateljskoj vojsci u Srpsku Republiku BiH.

Inicijative su bile upućene tadašnjem predsjedniku Skupštine Crne Gore Ranku Krivokapiću i svim šefovima poslaničkih klubova, tadašnjem premijeru Igoru Lukšiću, tadašnjem ministru unutrašnjih poslova Ivanu Brajoviću, tadašnjem ministru kulture Branislavu Mićunoviću i tadašnjem predsjedniku SO Herceg-Novi Dejanu Mandiću.

Inicijativa za podizanje spomen-obilježja ponovljena je Dana 10. septembra 2018. predsjedniku Vlade, ministrima kulture i unutrašnjih poslova, predsjedniku SO Herceg Novi i svim odbornicima i odbornicama u SO Herceg Novi.

“Odgovorilo nam je samo Ministarstvo kulture, koje nas je rješenjem br. 01-3376/2 od 21.9.2018, obavijestilo da je Zakonom o spomen obilježjima ‘propisano da program podizanja spomen obilježja donosi skupština opštine, glavnog grada i prijestonice, uz prethodnu saglasnost Ministarstva kulture’, kao i da ‘ukoliko bi Opština Herceg Novi ovakvu inicijativu ocijenila opravdanom i uvrstila u svoj program podizanja spomen obilježja, kao i dostavila prijedlog Ministarstvu kulture, oni bi takav prijedlog razmotrili i donijeli odgovarajući akt”.

Organizatori su najavili da će u ponedjeljak, 27. maja 2019. u Podgorici, u 12.00 sati u EU info centru organizovati panel diskusiju o pravu na reparacije za žrtve zločina.

U vrijeme deportacije izbjeglica iz BiH, predsjednik Crne Gore je bio Momir Bulatović, premijer Milo Đukanović (aktuelni predsjednik Crne Gore), ministar unutrašnjih poslova Pavle Bulatović, predsjednik Skupštine Crne Gore Risto Vukčević, državni tužilac Vlado Šušović.

Momir Bulatović živi u Beogradu i nema političkih funkcija, Pavle Bulatović je ubijen u Beogradu kada je obnašao dužnost ministra odbrane u Vladi SR Jugoslavije, Risto Vukčević je pokojni, a Vlado Šušović je penzioner.

Šušović je, u intervjuu za nedjeljnik Monitor 1997. godine, koji je prenijela Naša Borba, kazao da će se u krivičnom postupku utvrditi “da li je Pavle Bulatović ili neki drugi organ MUP-a uz njegovu saglasnost ili samostalno, donio odluku o deportaciji”.

Na pitanje, da li je tu odluku mogao donijeti Pavle Bulatović samostalno, bez znanja najviših državnih funkcionera, Šušović je tada odgovorio: “Naročito je važno utvrditi da li je još neka druga institucija ili ličnost iz političkog vrha Crne Gore o tome bila obaviještena i da li je na bilo koji način u tome učestvovala. To bi značilo da bi odgovornost mogla da se prenese i na druga lica”.

Prema nekim spekulacijama, Pavle Bulatović je ubijen kao neugodan svjedok ovog ratnog zločina. Njegovo ubistvo nikada nije rasvijetljeno.

U jednom tekstu novinara Šekija Radončića, rečeno je da je Pavle Bulatović osoba koja će ići u Hag, i da ga tamo šalje jedan odgovor na poslaničko pitanje njegovog nasljednika na dužnosti ministra unutrašnjih poslova u crnogorskoj Vladi.

“Pavlu Bulatoviću je kartu za Hag najvjerojatnije ovjerio njegov nasljednik na mjesto ministra policije, Nikola Pejakovic, sadašnji ambasador SRJ u Bjelorusiji. On je, odgovarajući na jedno poslaničko pitanje, 1993. godine, svojim potpisom i pečatom MUP-a potvrdio da je deportacija devedeset dvoje izbjeglih ljudi iz Bosne izvršena po nalogu njegovog prethodnika Pavla Bulatovića“.

Izvor: <http://www.pcnen.com/portal/2019/05/25/proteklo-27-godina-od-ratnog-zlocina-deportacije-izbjeglica/>

7. Radio Jadran

Ni poslije 27 godina od deportacije državljana BiH Crna Gora nije prepoznala ratni zločin

Minutom ćutanja i polaganjem cvijeća, ispred zgrade Centra bezbjednosti u Herceg Novom, predstavnici tri NVO, građani i prvi put jedan od preživjelih žrtava deportacije bosansko-hercegovačkih civila iz Herceg Novog, Sadik Demirović, obilježili su 27 godina sjećanja na taj neljudski čin.

Sa mjesta sa kojeg je te '92. godine u Foču deportovano preko 80 nedužnih civila, državljana BiH, zatraženi su, prema nadležnim državnim institucijama isti zahtjevi.

Izvršna direktorica Akcije za ljudska prava, Tea Gorjanc Prelević podsjetila je da se ove godine obilježava 27 godina od deportacije barem 50-ak izbjeglica iz BiH u ruke njima neprijateljskoj Vojski bosanskih Srba u Republici Srpskoj.

„Ovaj nesumnjivo ratni zločin o svim pravilima međunarodnog prava Crna Gora još nije smogla snage da prepozna. Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime onih građana i građanki Crne Gore, kojima je stalo do antifašističke tradicije države, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima, smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju“, kazala je Gorjanc Prelević.

Ona je podsjetila da su se sa porodicama žrtvava na ovom mjestu okupili prvi put prije deset godina, kada je zatraženo da se tu podigne spomenik, posebno kao oblik sjećanja na one stradale žrtve deportacije kojima do danas nema groba:

„To je jedna od naših inicijativa, a spomenik bi predstavljao i upozorenje za građane i buduće zaposlene u policiji da ne smiju da poslušaju naređenje koje vodi u ratni zločin i teško kršenje ljudskih prava. Tražili smo i od Skupštine Crne Gore da proglasi 27. Maj kao Dan sjećanja na ovaj ratni zločin, a tražili smo i izvinjenje od crnogorske policije. Od toga do danas nije bilo ništa“, podsjetila je ona.

Istakla je da Crne Gora jeste obezbijedila naknadu štete porodicama stradalih, ali nastaviće da insistiraju na tome da se ovaj događaj nazove ratnim zločinom, ne samo zbog žrtava, već i zato što je to jedini način da se spriječi da se išta slično ponovi.

Svjedočenje Sadika Demirovića

Na desetogodišnjicu obilježavanja zločina, prvi put, stigao je i jedan od preživjelih Sadik Demirović, koji je smogao snage da stane na mjesto sa kojeg je jednom odveden u smrt. Demirović, koji sa porodicom danas živi u Švedskoj, u veoma emotivnom i potresnom obraćanju ispričao je kako je priveden u Centar bezbjednosti, odakle je kasnije sa ostalima deportovan u logor u Foči, ali i kako je svoju slobodu platio autom i 25 hiljada maraka:

„Smogao sam snage da dođem. Tog kobnog 25.maja 92.godine bio sam sa dva sina u RVI-ju, kad nas je policija uhapsila. Maloljetni sinovi, jedan 11, drugi 14 godina su ostali na ulici, plačući. Dovedi su me u ovu zgradu, strpali u podrum sa još 30-ak pohapšenih Bošnjaka od Herceg Novog do Ulcinja. Bilo je teško izdržati u toj prostoriji – zagušljivo vruće, bili smo tijelo uz tijelo, tijesno je bilo. Mnogi su tražili da izađu i obave fiziološke potrebe, lupali na vrata, tražili vode, ali niko nije htio ni da čuje ni da otvara“, prisjeća se Demirović.

Prije odlaska bili su postrojeni ispred autobusa dok su na parking u bile žene, djeca, čula se vriska i plač. Policija je puškama gurala majke, sestre....

„U Foči smo predati u logor srpskoj vojsci, a to je bilo isto kao da ostavite golubove mačkama na čuvanje. Teški su bili dani, jer su tukli i ubijali, a još teže noći, jer dolazi dan. Tu sam u ime mojih drugova koji više nijesu živi – Alije, Sanjina i drugih, da kažem da ovo zlo ne smije više nikad nikome da se dogodi“, poručio je Demirović.

On se prisjeća da je na putu iz Herceg Novog ka Nikšiću, prišao jednom od uniformisanih lica, da ga zamoli da ga puste, jer on nema veze ni sa čim, na što mu je ovaj, sa puškom na prsima odgovorio: „Ne boj se, nismo mi Titovi borci. Mi ne ubijamo. Mi smo Šešeljeva vojska, mi koljemo“. Demirović je u fočanskom logoru proveo dva i po mjeseca, uz najstrašnija prebijanja, mučenja i maltretiranja, gašenja cigareta po tijelu od čega još uvijek ima ožiljke. Žedan, gladan, usne je kaže kvasio sopstvenim urinom.

Slobodu, uz obećanje da „nikome ništa ne govori i da zaboravi što je vidio i proživio“ platio je 25 hiljada maraka dajući i putnički auto „Mercedes“.

Danas je kaže penzionisani invalid, čija se svakodnevica svodi na odlaske psihijatrima i konzumaciju sredstava za smirenje, jer „neke slike nikada neće umrijeti“.

Nedžiba apeluje da se rasvjetli zločin

Okupljanju je i ove godine prisustvovala Nedžiba Bajrović, čiji se suprug, žrtva deportacije i dalje vodi kao nestao. Došla je sa ostalima kako bi se poklonila žrtvama i da se ovaj zločin nikada ne zaboravi:

„Na ovom mjestu dogodio se zločin, među odvedenima je i moj suprug Osmo. Svake godine sam na ovom skupu koji mi je jedino mjesto na kom mogu iskazati bol, nezadovoljstvo i uputiti apel na više adresa zbog svega“, kazala je ona.

„Pozivam sve državne institucije, predsjednike države, Vlade i Skupštine, državnog tužioca, sudove i sudstvo, Ministarstvo policije i sve ostale relevantne organe da se uključe u rasvjetljavanje ovog zločina, a one koji su krivi privedu pravdi i kazne“, kazala je ona.

Zatražila je i prijem kod predsjednika države uz prisustvo medija.

“Moj suprug nije došao u Crnu Goru ni sa kakvim lošim namjerama već da spasi svoj i živote svoje porodice, da bi završio kako je završio, i da od tada njegova porodica i rodbina ništa ne znaju o njegovoj sudbini. Ovo je sramota za sve institucije Crne Gore i državu. Tražim odavde pravdu jer drugog mjesta nemam. Pozivam i ambasade inostranih zemalja u Crnoj Gori da se i oni uključe u ovaj slučaj., jer Crna Gora nije ništa uradila na rasvjetljavanju i dovođenju do pravde“, istakla je ona.

Razočarana je izvještajima predstavnika EU i ambasadora, koji u svojim izvještajima, kako kaže, nijesu ni spomenuli ovaj zločin, kao i ostale koji su se dogodili u Crnoj Gori.

Drašković: Sramota za Crnu Goru veća od bola porodica

Predsjednik OO Liberalne partije u Kotoru, Vido Drašković kazao je da je bol porodica žrtava mala u poređenju sa sramotom onih koji su odgovorni za zločin. Saosjeća sa porodicama žrtava, sramota je nanijeta Crnoj Gori od ljudi koji su bili na pozicijama kojima nijesu dorasli, kazao je on.

„Ovim je pala krvava fleka na antičke vrijednosti za koje su se naši preci borili i koje su čuvali dosta četo svojim i ćivotima svojih porodica. Najviše treba da se stidimo činjenice da do dan danas nije na ovom mjestu postavljeno obilježje, koje bi podjećalo na to što život može da navede, a što etika čuva. Nadam se da će sa ovog mjesta apel stići konačno na prave adrese. Vjerujem da će ljudi koji su učinili ovaj sramni zločin biti dovedeni spoznaniju prava“, poručio je Drašković.

Memorijalno okupljanje organizovali su NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA. Okupljanju je prisustvovala i Mirsad Kurgaš iz NVO SOS za Jadran. On je sa još dvoje aktivista nosio majicu sa natpisom „Odupri se“.

Izvor: <https://radiojadrano.com/ni-poslije-27-godina-od-deportacije-drzavljana-bih-crna-gora-nije-prepoznala-ratni-zlocin/>

8. Portal Café del Montenegro

Još nema spomenika za žrtve deportacije bosanskih izbjeglica

Juče je u Herceg Novom ispred zgrade Centra bezbjednosti obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore. Memorijalno okupljanje već devet godina organizuju NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje (ANIMA), piše Pobjeda.

Predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) **Tea Gorjanc Prelević** kazala je da Crna Gora još nije smogla snage da prepozna taj, prema svim pravilima međunarodnog prava, ratni zločin.

“Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime građana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Ona je podsjetila da su 2010. godine zatražili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spomen obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna. Od Skupštine Crne Gore zahtijevano je da se proglasi dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

“Mi zahtijevamo da se taj ratni zločin tako i nazove ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način da spriječimo da se išta slično više ponovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Prvi put nakon 27 godina u Herceg Novi je došao **Sadik Demirović** iz Trebinja, koji je preživio deportaciju 1992. godine.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulcinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumске prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, kazao je Demirović u emotivnom obraćanju na memorijalnom skupu.

On je sa ostalim uhapšenim prebačen autobusima u logor u Foči gdje su mučeni i ubijani. Oslobođen je tako što su za njegov život supruga i rodbina platili otkup.

“Ovdje sam ispred drugova koji nijesu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje i nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Svake godine, uključujući i ovu, memorijalnom okupljanju prisustvovala je i **Nedžiba Bajrović**, supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob. Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Okupljanju u Herceg Novom prisustvovao je i **Vido Drašković** iz Liberalne partije.

Izvor: <https://www.cdm.me/hronika/jos-nema-spomenika-za-zrtve-deportacije-bosanskih-izbjeglica/>

9. SAFF portal www.saff.ba

Crna Gora: 27. godišnjica od deportacije bosanskih izbjeglica

Juče je u Herceg Novom ispred zgrade Centra bezbjednosti obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore. Memorijalno okupljanje već devet godina organizuju NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje (ANIMA), piše Pobjeda.

Predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) Tea Gorjanc Prelević kazala je da Crna Gora još nije smogla snage da prepozna taj, prema svim pravilima međunarodnog prava, ratni zločin.

“Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime građana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Ona je podsjetila da su 2010. godine zatražili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spomen obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna. Od Skupštine Crne Gore zahtijevano je da se proglasi dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

“Mi zahtijevamo da se taj ratni zločin tako i nazove ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način da spriječimo da se išta slično više ponovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u Bosni i Hercegovini, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok ih je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se za posmrtnim ostacima nekih žrtva deportovanih iz Herceg Novog traga.

Prvi put nakon 27 godina u Herceg Novi je došao Sadik Demirović iz Trebinja, koji je preživio deportaciju 1992. godine.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulcinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumske prostorije gdje su uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, kazao je Demirović u emotivnom obraćanju na memorijalnom skupu.

On je sa ostalim uhapšenim prebačen autobusima u logor u Foči gdje su mučeni i ubijani. Oslobođen je tako što su za njegov život supruga i rodbina platili otkup.

“Ovdje sam ispred drugova koji nijesu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje i nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović.

Svjedok izrucivanja bosanskih izbjeglica iz Crne Gore je i Emil Redzematovic. “Krajem marta z92. u moju kucu u Plavu doslo je preko trideset osoba, a u Herceg Novom se kod mene smjestilo oko dvadeset i osam izbjeglica iz Bosne. Jednom, kad sam dosao da ih obidjem, pitali su me mogu li da dodju u Plav sa porodicama, jer im je u Novom postalo nesigurno. Bili su uredno prijavljeni u Crvenom krstu. Plasili su se, kao da su imali predosjecaj da ce se nesto desiti. Sjutradan sam sa Asimom Begicem posao na veceru. U gradu smo vidjeli Miodraga Jokica zvanog Zmiro. Mislim da je on bio potpredsjednik SDS-a za Srebrenicu i jedan od jacih funkcionera drinskog rukovodstva Srebrenice, Bratunca, Bijeljine, Zvornika. Kad smo se vratili, ispred kuce plac zena, vriska djece, skupile se komsije. Njih trojicu su odveli. Azema Begica, Hazima Husica i Esada Bosna. Kad sam krenuo u MUP, Asim Begic mi je rekao da hoce i on. Iako mu je brat bio odveden, pokusavao sam da ga odgovorim i nijesam uspio. Policija je zadržala i njega. Nije imao dana, vjerovatno”, svjedoci Emil Redzematovic.

Redzematovic objasnjava da nikad, ni od koga, nije dobio nikakvu informaciju o tome sta se desilo sa deportovanim izbjeglicama: “Trazili smo da nam kazu gdje su odvedeni, gdje su nestali, da li ima neko ziv ili da makar nadjemo njihove kosti i pokupimo ih, da se sahrane pristojno. Do dan-danas nista zvanicno nemamo.”

Svake godine, uključujući i ovu, memorijalnom okupljanju prisustvovala je i Nedžiba Bajrović, supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob. Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Okupljanju u Herceg Novom prisustvovao je i Vido Drašković iz Liberalne partije.

Izvor: <http://saff.ba/crna-gora-27-godisnjica-od-deportacije-bosanskih-izbjeglica/>

CRNA GORA: 27. GODIŠNJICA OD DEPORTACIJE BOSANSKIH IZBJEGLICA

Juče je u Herceg Novom ispred zgrade Centra bezbjednosti obilježeno 27 godina od deportacije bosanskih izbjeglica iz Crne Gore. Memorijalno okupljanje već devet godina organizuju NVO Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje (ANIMA), piše Pobjeda.

Predsjednica NVO Akcija za ljudska prava (HRA) Tea Gorjanc Prelević kazala je da Crna Gora još nije smogla snage da prepozna taj, prema svim pravilima međunarodnog prava, ratni zločin.

“Mi smo danas ovdje da podsjetimo na žrtve tog zločina i da u ime građana Crne Gore kojima je stalo do antifašističke tradicije, zatražimo da se ona vrati tim svojim izvorima i da smogne snage da obezbijedi krivičnu pravdu za žrtve, krivičnu odgovornost za izvršioce, kao i memorijale koji po svim pravilima dobre međunarodne prakse žrtve zaslužuju”, kazala je Gorjanc-Prelević.

Ona je podsjetila da su 2010. godine zatražili da se ispred CB u Herceg Novom podigne spomen obilježje žrtvama deportacije, posebno onima kojima se ni danas grob ne zna. Od Skupštine Crne Gore zahtijevano je da se proglasi dan sjećanja na stradale u ratnom zločinu i tražili su izvinjenje crnogorske policije, ali nijedna od tih inicijativa do danas nije prihvaćena i realizovana.

“Mi zahtijevamo da se taj ratni zločin tako i nazove ne zato što žrtve zaslužuju pravdu, nego zato što je to jedini način da spriječimo da se išta slično više ponovi”, naglasila je Gorjanc Prelević.

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u Bosni i Hercegovini, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok ih je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se za posmrtnim ostacima nekih žrtva deportovanih iz Herceg Novog traga.

Prvi put nakon 27 godina u Herceg Novi je došao Sadik Demirović iz Trebinja, koji je preživio deportaciju 1992. godine.

“Sa dvoje maloljetne djece od 11 i 14 godina bio sam u Herceg Novom kada me uhapsila policija i dovela u CB Herceg Novi, a moja djeca su ostala plačući na ulici. Sa još 30-ak državljana BiH, koji su boravili od Ulcinja do Herceg Novog, smješteni smo u podrumske prostorije gdje su

uslovi bili izuzetno teški i nehumani”, kazao je Demirović u emotivnom obraćanju na memorijalnom skupu.

On je sa ostalim uhapšenim prebačen autobusima u logor u Foči gdje su mučeni i ubijani. Oslobođen je tako što su za njegov život supruga i rodbina platili otkup.

“Ovdje sam ispred drugova koji nijesu živi, da kažem da se ovakvo zlo nigdje i nikada ne smije ponoviti”, poručio je Demirović. Svjedok izrucivanja bosanskih izbjeglica iz Crne Gore je i Emil Redžematović. “Krajem marta 92. u moju kucu u Plavu doslo je preko trideset osoba, a u Herceg Novom se kod mene smjestilo oko dvadeset i osam izbjeglica iz Bosne. Jednom, kad sam dosao da ih obidjem, pitali su me mogu li da dodju u Plav sa porodicama, jer im je u Novom postalo nesigurno. Bili su uredno prijavljeni u Crvenom krstu. Plasili su se, kao da su imali predosjecaj da ce se nesto desiti. Sjutradan sam sa Asimom Begicem posao na veceru. U gradu smo vidjeli Miodraga Jokica zvanog Zmiro. Mislim da je on bio potpredsjednik SDS-a za Srebrenicu i jedan od jacih funkcionera drinskog rukovodstva Srebrenice, Bratunca, Bijeljine, Zvornika. Kad smo se vratili, ispred kuće plac zena, vriska djece, skupile se komsije. Njih trojicu su odveli. Azema Begica, Hazima Husica i Esada Bosna. Kad sam krenuo u MUP, Asim Begic mi je rekao da hoće i on. Iako mu je brat bio odveden, pokušavao sam da ga odgovorim i nijesam uspio. Policija je zadržala i njega. Nije imao dana, vjerovatno”, svjedoci Emil Redzematovic.

Redzematovic objasnjava da nikad, ni od koga, nije dobio nikakvu informaciju o tome sta se desilo sa deportovanim izbjeglicama: “Trazili smo da nam kazu gdje su odvedeni, gdje su nestali, da li ima neko ziv ili da makar nadjemo njihove kosti i pokupimo ih, da se sahrane pristojno. Do dan-danas nista zvanično nemamo.”

Svake godine, uključujući i ovu, memorijalnom okupljanju prisustvovala je i Nedžiba Bajrović, supruga deportovanog Osmana kome se ni danas ne zna grob. Ona je kazala da njen suprug u Crnu Goru nije došao za zlim namjerama, već da spasi sopstveni i život njegove porodice. Okupljanju u Herceg Novom prisustvovao je i Vido Drašković iz Liberalne partije.

Izvor: <http://bosnjaci.net/prilog.php?pid=67602>